

УДК 657.37:551.583:502.131.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.80-12>

Ухналь Н.М.

доктор філософії з економіки,
завідувач науково-організаційного відділу
*Державна навчально-наукова установа
«Академія фінансового управління»*

Клименко К. В.

кандидат економічних наук, старший дослідник
завідувач відділу бюджетної політики та фінансів
інституційних секторів економіки
*Державна навчально-наукова установа
«Академія фінансового управління»*

Ukhna N. M.

Ph.D. in Economics,
Head of the Organizational and Scientific Department
*State Educational Scientific Establishment
“The Academy of Financial Management”*

Klymenko K. V.

Ph.D. in Economics, Senior Researcher,
Head of the Budget Policy and Finance of the
Institutional Economic Sectors Department
*State Educational Scientific Establishment
“The Academy of Financial Management”*

КООРДИНАЦІЯ ЗУСИЛЬ ЗАДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІН КЛІМАТУ: АРХІТЕКТУРА КОРПОРАТИВНОЇ ЗВІТНОСТІ

COORDINATING EFFORTS TO ACHIEVE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS AND CLIMATE CHANGE ADAPTATION: CORPORATE REPORTING ARCHITECTURE

У контексті критичної необхідності адаптації до змін клімату, нефінансова звітність набуває особливого значення, оскільки підприємства відіграють ключову роль у використанні природних ресурсів та формуванні економічного ландшафту. Стаття присвячена дослідженню трансформації регуляторного середовища нефінансової звітності в Європейському Союзі. Вперше систематизовано та критично проаналізовано зміни, внесені пакетом «Omnibus» до чинних нормативних вимог щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку. Авторами розроблено структурну модель архітектури сучасної корпоративної звітності та виявлено тенденцію до оптимізації регуляторних вимог задля забезпечення балансу між досягненням цілей сталого розвитку та підтримкою конкурентоспроможності європейського бізнесу. На відміну від попередніх досліджень, обґрунтовано стратегічне значення адаптації України до нових вимог не лише як регуляторної необхідності, але й як конкурентної переваги в контексті євроінтеграції та відбудови економіки.

Ключові слова: корпоративне управління, нефінансова звітність, корпоративна звітність, ESG-фактори, аудит, регуляторне середовище, наднаціональне регулювання, конкурентоспроможність, сталий розвиток, кліматичні виклики.

Given the pressing need for climate change adaptation, non-financial reporting becomes particularly important. Businesses significantly influence the management of natural resources and contribute to shaping the economic landscape. This article explores the vital topic of non-financial reporting in the context of sustainable development goals and climate change adaptation. As we face unprecedented environmental and social challenges, the global community recognizes the urgent need for collective and coordinated actions. The United Nations Sustainable Development Goals and the Paris Climate Agreement have established a foundation for mobilizing governments, businesses, and the public. However, effective coordination hinges on having reliable tools for communication, progress measurement, and informed decision-making. The research highlights the evolution of corporate sustainability reporting, transitioning from a peripheral communication tool to a central mechanism for managing

climate-related risks and opportunities. It emphasizes the architecture of this reporting framework – its structural components, interconnections, standardization, due diligence procedures, and audit requirements – all of which are crucial for its effectiveness in guiding decision-making and coordinating the efforts of various stakeholders. Particular focus is given to the transformation of the regulatory landscape in the European Union, which plays a leading role in formalizing non-financial reporting requirements through the implementation of various directives and standards. Noteworthy is the recent “Omnibus” package introduced by the European Commission, designed to simplify and optimize regulatory frameworks. The study investigates how these regulatory changes influence business practices, drawing comparisons between previous requirements and updated regulations. For Ukraine, which aspires to integrate with the European Union while navigating the challenges of war recovery and economic rebuilding, embracing sustainable development reporting practices is both a regulatory necessity and a strategic advantage.

Keywords: corporate management, non-financial reporting, corporate reporting, ESG factors, audit, regulatory environment, supranational regulation, competitiveness, sustainable development, climate challenges.

Постановка проблеми. В епоху безпрецедентних екологічних та соціальних викликів світовою спільнотою визнано необхідність колективних і скоординованих дій. Цілі сталого розвитку ООН та Паризька угода щодо змін клімату заклали основу для мобілізації зусиль урядів, бізнесу та громадськості, проте ефективна координація цих дій вимагає надійних інструментів комунікації, вимірювання прогресу та прийняття рішень. У науковому дискурсі питання нефінансової звітності набули важливого значення в контексті зростаючих глобальних викликів та підвищених вимог до корпоративної відповідальності. Дослідження *Boston Consulting Group* демонструє, що збитки від нехтування кліматичними змінами можуть досягти 15–35% кумулятивного світового ВВП до 2100 року, однак інвестування 1–2% світового ВВП у процеси обмеження глобального потепління нижче 2°C може забезпечити прибутки, що значно перевищують витрати на адаптацію [1].

Європейський Союз, як лідер кліматичних амбіцій, відіграє провідну роль у формалізації вимог до нефінансової звітності, впроваджуючи регуляторні механізми сталого розвитку через прийняття Директиви про нефінансову звітність (*Non-financial Reporting Directive, NFRD*) у 2014 р., яка трансформувалася у більш амбітну Директиву про корпоративну звітність щодо сталого розвитку (*Directive on Corporate Sustainability Reporting, CSRD*) у 2021 р., значно розширивши коло компаній, зобов'язаних публікувати звітність зі сталого розвитку, та запровадила Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку (*European Sustainability Reporting Standards, ESRS*).

Дослідження сучасних тенденцій, викликів та перспектив розвитку нефінансової звітності має не лише теоретичне, але й практичне значення в контексті формування ефективних механізмів управління сталим розвитком на глобальному, регіональному та національному рівнях. Це зумовлює необхідність системного аналізу даної проблематики з урахуванням міждисциплінарного характеру щодо питань корпоративної відповідальності у сфері сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українському науковому просторі проблематика нефінансової звітності розглядається через призму європейської інтеграції та адаптації до вимог ЄС, зокрема монографічні праці вчених ДННУ «Академія фінансового управління» (Т. Єфименко, Л. Ловінська, Я. Олійник, М. Кучерява та ін.) створюють теоретико-методологічне підґрунтя для оцінки особливостей звітності підприємств зі сталого розвитку в Україні [2–4]. Крім того, в інших наукових працях, зокрема Ю. Корнеєвої,

І. Макаренка, Л. Пилипенка, Т. Дем'яненко, Г. Москалюк, розглядаються підвалини забезпечення сталого розвитку промислових підприємств України як основи конкурентоздатності національної економіки, підкреслюючи важливість інноваційного та інвестиційного аспектів, інтелектуалізації праці, підвищенні довіри стейкхолдерів відповідно до вимог нефінансової звітності [5–9].

Європейський досвід демонструє значну зацікавленість регуляторів та дослідників у розвитку нефінансової звітності. Зокрема, діяльність Департаменту бізнесу, енергетики та промислової стратегії Великої Британії свідчить про комплексний підхід до реформування системи корпоративного управління та аудиту [10]. Галузеві дослідження в країнах ЄС підтверджують тезу, що адаптація підприємств до нових регуляторних вимог, впровадження принципів сталого розвитку та екологічне розкриття інформації є ключовими елементами конкурентоспроможності, що висвітлено в працях колективів авторів на чолі з Н. Гомбкете та Х. Вільямса-Порта [11; 12]. Однак існує потреба більш детального дослідження особливостей формування регуляторного середовища щодо розкриття інформації зі сталого розвитку.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є розкриття сучасних тенденцій та особливостей архітектури корпоративної звітності зі сталого розвитку в ЄС наряду з новітніми змінами у регуляторному середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Корпоративна звітність зі сталого розвитку поступово трансформується з периферійного інструменту комунікації на ключовий механізм управління кліматичними ризиками та можливостями, інтеграції екологічних та соціальних факторів у стратегічне планування та розподіл капіталу. Саме архітектура цієї звітності – її структурні елементи, взаємозв'язки, стандартизація, процедури забезпечення належної сумлінності та аудит – визначає, наскільки ефективно вона здатна підтримувати процеси прийняття рішень та координацію зусиль різних суб'єктів, проте розрізненість стандартів та підходів ускладнює порівняння та аналіз даних.

Важливим аспектом трансформації системи нефінансової звітності в ЄС є її вплив на конкурентоспроможність бізнесу, ESG-фактори стали не лише регуляторною вимогою, а ключовим елементом фінансових стратегій компаній. Італійським економістом М. Драгі підкреслюється, що ефективна система звітності про сталий розвиток є не лише інструментом забезпечення прозорості, але й важливим фактором підвищення

конкурентоспроможності європейських компаній, оскільки понад 70% інституційних інвесторів вже враховують ESG-фактори при прийнятті рішень [13]. Він зазначає, що Європейський зелений курс має на меті «трансформувати ЄС у сучасну, ресурсоефективну та конкурентоспроможну економіку», що підтверджує стратегічну роль звітності про сталий розвиток у досягненні цієї мети. З огляду на прогнозоване посилення кліматичних впливів, якість та порівнянність інформації стає питанням не лише корпоративної прозорості, але й економічної стійкості та суспільної безпеки.

Звітність зі сталого розвитку пройшла значний шлях еволюції: від добровільних екологічних звітів у 1990-х роках до комплексних систем нефінансової звітності сьогодення. Глобальна ініціатива зі звітності (*Global Reporting Initiative, GRI*), заклала основи для систематизації підходів до розкриття нефінансової інформації, визначивши термін «звітність зі сталого розвитку» як звітність, котра охоплює одночасно економічні, екологічні та соціальні (*environmental, social, governance – ESG*) аспекти діяльності підприємства. У широкому значенні нефінансова звітність, соціальна звітність або звітність зі сталого розвитку – це документально оформлена сукупність даних комерційної організації, що відображає середовище існування компанії, принципи та методи співпраці з групами впливу, результати діяльності компанії в економічній, соціальній та екологічній сфері життя суспільства [14]. Водночас поглиблена співпраця між експертами Проєкту розкриття інформації про вуглецеві викиди (*Carbon Disclosure Project, CDP*) та Європейської консультативної групи з фінансової звітності (*European Financial Reporting Advisory Group, EFRAG*) показало, що вимоги ESRS узгоджуються з існуючою методологією CDP щодо розкриття екологічної інформації [15; 16]. Їхні спільні зусилля з картографування виявили високий рівень спільності між інструментами звітності, створюючи взаємні переваги та дозволяючи компаніям уникнути дублювання зусиль при підготовці звітності. Партнерство CDP та EFRAG спрямоване на зменшення звітного навантаження для компаній та підтримку організацій у підготовці до дотримання вимог CSRD. Ініціатива відображає спільне прагнення обох організацій до створення ефективної глобальної екосистеми розкриття інформації.

Європейський зелений курс (*European Green Deal*), прийнятий ЄС як відповідь на екзистенційну загрозу зміни клімату, створив потужний поштовх для розвитку корпоративної звітності про сталий розвиток. Ключовою складовою цієї трансформації стала нова архітектура корпоративної звітності, представлена трьома основними регуляторними ініціативами. На рис. 1 представлено взаємозв'язок цих ініціатив у формуванні єдиної системи звітності зі сталого розвитку. Однак, впровадження цих амбітних вимог виявило ряд практичних викликів, що призвело до перегляду підходів. На початку 2025 року Європейська Комісія представила пакет «Omnibus» [17], спрямований на спрощення та оптимізацію регуляторної бази задля забезпечення конкурентоспроможності бізнесу, включаючи суттєві зміни до CSRD, Таксономії ЄС та інших інструментів сталого фінансування.

Відмітимо, що CSRD, яка замінила та значно розширила попередню Директиву про нефінансову звітність (NFRD), створила повну і цілісну систему звітування, що дозволяє інвесторам та іншим стейкхолдерам отримати комплексне розуміння впливу компаній на суспільство та довкілля. За даними дослідження [13], запровадження обов'язкової звітності зі сталого розвитку призвело до підвищення якості розкриття екологічної інформації на третину у порівнянні з періодом добровільної звітності. Хоча правила зосереджені на корпоративній звітності, загалом їхня мета полягає в тому, щоб спонукати організації до прозорості та релевантної звітності з точки зору різних зацікавлених сторін, до більш сталого виробництва та бізнес-процесів. Задуманий як регулювання зовнішньої звітності, CSRD неминуче має наслідки для внутрішньої звітності, організаційної стратегії та процесів, спрямованих на генерування, збір, аналіз та представлення необхідної інформації. Таким чином, ці правила обмежують і змінюють організаційну політику і процедури, продукти і послуги, професії і, зрештою, інформацію, що подається до зовнішньої звітності. За оцінками, до половини світової робочої сили зачіпають зміни, пов'язані зі сталим розвитком, що передбачає значні корективи в організаціях, управлінських практиках, зміні в освіті для розвитку необхідних навичок. Більшість компаній підходять до впровадження CSRD як до міжвідомчої роботи (відділ сталого розвитку, бухгалтерія та фінанси, закупівлі, IT

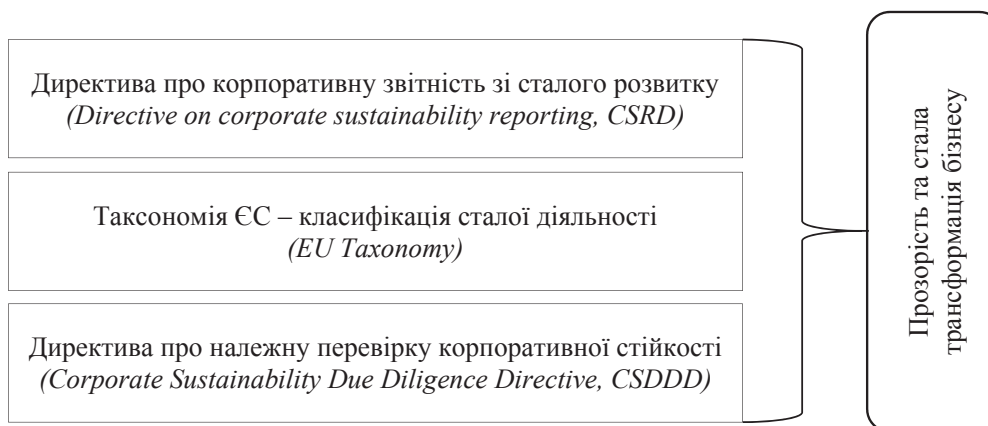

Рис. 1. Архітектура корпоративної звітності зі сталого розвитку в ЄС

Джерело: узагальнено авторами

та ін.). Таким чином, звітність зі сталого розвитку стає, з одного боку, командною роботою (з її викликами), а з іншого – новою сферою, яка може бути пов'язана з існуючими професіями або призвести до створення нових (наприклад, менеджер зі сталого розвитку). Проте, існує суттєвий вплив між різними інституційними суб'єктами

(уряд, інвестори, професійні організації, консультанти, наукові кола тощо) та факторами (культура, правова база тощо) на рівень управління змінами та ступінь впровадження вимог підприємствами.

У табл. 1 наведено ключові зміни, внесені пакетом «Omnibus» до регуляторної бази ЄС у сфері ста-

Таблиця 1

**Ключові зміни регуляторної бази ЄС у галузі сталого розвитку:
порівняння початкових вимог та оновлень згідно з пакетом «Omnibus»**

Регуляторне поле	Критерій	Попередні вимоги	Перегляд вимог у пакеті «Omnibus»
1	2	3	4
CSRD	Розмір компанії	Компанії з понад 250 працівниками та оборотом 50 млн євро	Лише компанії з понад 1000 працівниками та/або оборотом у розмірі 50 млн євро, або балансом – 25 млн євро
	Кількість охоплених компаній	Понад 50 000	Менше 7 000.
	Поріг для компаній третіх країн	Оборот у розмірі 150 млн євро	Оборот – 450 млн євро
	Звітність про ланцюг вартості	Компанії зобов'язані отримувати дані від усіх постачальників, де це можливо та доцільно	Не вимагається отримувати дані від компаній, що не підпадають під сферу дії CSRD. Встановлені обмеження на запит інформації, великі компанії не можуть вимагати від МСП даних, які виходять за межі добровільного стандарту звітності
	Впевненість	Вимагається обмежена впевненість з переходом до обґрунтованої впевненості	Вимога обмеженої впевненості залишається; вимогу обґрунтованої впевненості скасовано
	Терміни звітності	Встановлені терміни для перших розкриттів та аудитів*	Відтермінування для компаній другої та третьої хвилі на два роки
	Подвійна суттєвість	Обов'язковість розкриття як фінансової суттєвості (financial materiality), так і суттєвості впливу (impact materiality)	Залишено
ESRS	Галузеві стандарти	Обов'язкові галузеві стандарти звітності мали бути впроваджені	Скасовано
CSDDD	Сфера дії	Охоплює весь ланцюг вартості.	Обмежено лише прямими постачальниками
	Оцінка ризику постачальників	Оцінка включала непрямих постачальників	Оцінюються лише прямі постачальники, якщо немає достовірної інформації, що вказує на ризик
	Моніторинг постачальників	Щорічний моніторинг	Зменшено до одного разу на п'ять років
	Припинення контракту	Компанії зобов'язані розривати контракти з постачальниками, що не відповідають вимогам	Скасовано
	Цивільна відповідальність	Компанії несуть цивільну відповідальність за недотримання вимог	Скасовано
	Плани переходу	Обов'язкове впровадження планів переходу	Компаніям потрібно лише прийняти плани
	Належна перевірка (Due Diligence) вниз за ланцюгом	Вимоги належної перевірки для фінансових установ	Скасовано
	Штрафи	Максимальні штрафи не менше 5% від глобального обороту	Скасовано
	Гармонізація	Держави-члени могли встановлювати суворіші вимоги в певних сферах	Суворіші національні вимоги щодо належної перевірки можуть більше не дозволятися в ключових сферах, таких як оцінка ризиків, належна перевірка ланцюга вартості та штрафи. Рух до більшої гармонізації серед держав-членів ЄС та обмеження гнучкості для компаній

1	2	3	4
Таксономія ЄС	Регламент	Обов'язкова звітність за правилами Таксономії	Лише компанії з понад 1000 працівниками та оборотом у 450 млн євро повинні звітувати про повну відповідність Таксономії. Компанії з менш ніж 1000 працівниками, але понад у 450 млн євро обороту можуть звітувати добровільно
	Звітність про часткову відповідність Таксономії	Відсутня	Компанії можуть звітувати про часткову відповідність Таксономії
	Коефіцієнт зелених активів (Green Asset Ratio, GAR)	Банки повинні включати всі ризики в знаменник GAR	Банки можуть виключати компанії, що не входять до сфери дії CSRD, із знаменника GAR
	Правила «Не завдай значної шкоди» (Do No Significant Harm, DNSH)	Суворі критерії DNSH, незначне невиконання одного з яких для будь-якої з п'яти інших екологічних цілей призводило до того, що діяльність не могла вважатись узгодженою з Таксономією	Спрощено: застосовується поріг суттєвості, тягар звітності DNSH зменшено на 70%
CBAM	Поріг для імпортера	Застосовувався до всіх імпортерів	Щорічне звільнення до 50 т, скасовуючи зобов'язання CBAM для приблизно 182 тис. компаній-імпортерів (90%)
	Дата повного впровадження	2026 р.	Відкладено до 2027 р.
	Охоплення продукції	Застосування до заліза, сталі, цементу, добрив, алюмінію, водню, електроенергії	Можливе поширення на сектори економіки, які регулюються Системою торгівлі викидами ЄС, непрямі викиди та продукцію нижньої ланки у 2026 р. Наприклад, це може включати хімічну промисловість, виробництво скла та кераміки, паперову промисловість тощо
	Процес відстеження викидів	Детальні вимоги до відстеження викидів	Встановлення спрощеного процесу та зменшення складності відповідності

Примітка: *Попередній графік CSRD полягав у оприлюдненні звітності: першої хвилі – для компаній, які вже підпадають під дію NFRD (великі компанії суспільного інтересу з понад 500 працівниками) за 2024 фінансовий рік у 2025 р.; другої хвилі – для великих компаній, які раніше не підпадали під NFRD (понад 250 працівників та/або 40 млн євро обороту, та/або 20 млн євро активів) за 2025 фінансовий рік у 2026 р.; третьої хвилі – для котируваних МСП, малих і нескладних кредитних установ та кептивних страхових компаній за 2026 фінансовий рік у 2027 р. Зміни згідно з пакетом «Omnibus» передбачають, що компанії «другої хвилі» мають подати першу звітність за 2027 фінансовий рік у 2028 р., а компанії «третьої хвилі» відповідно подаватимуть звітність за 2028 фінансовий рік з публікацією у 2029 р.

Джерело: узагальнено авторами

лого розвитку. Порівняння попередніх вимог та нових положень чітко відображає тенденцію до спрощення адміністративних процедур, зменшення регуляторного навантаження та зосередження зусиль на найбільших компаніях. Особливо помітними є зміни щодо звуження сфери дії CSRD, спрощення вимог до звітності про ланцюг вартості, пом'якшення правил належної перевірки за CSDDD та оптимізації вимог за Таксономією ЄС та CBAM, відображаючи прагнення регуляторів, з одного боку, – знайти оптимальний баланс між досягненням Цілей сталого розвитку та адаптації до змін клімату, та, з іншого, – забезпеченням конкурентоспроможності європейського бізнес-середовища.

Визнання сталого розвитку як безальтернативного варіанту, еволюція регуляторних вимог та зростання очікувань стейкхолдерів зумовлюють необхідність достовірності нефінансової інформації. Оскільки діяльність компаній сприяє створенню більшої екосистеми сталого розвитку, обов'язковий аудит нефінансової звітності, що впроваджується відповідно до євро-

пейських стандартів, покликаний підвищити рівень розкриття інформації про сталий розвиток та забезпечити її достовірність. Сучасний стан нефінансової звітності в Україні свідчить про розвиток цієї сфери, де обов'язковий аудит є відносно новим або майбутнім явищем [18]. Забезпечення достовірності та надійності такої звітності є важливим для досягнення Цілей сталого розвитку та побудови стійкої національної економіки в умовах системної кризи, спричиненої викликами надзвичайних ситуацій.

Адаптація до змін клімату та їхнє пом'якшення стають невід'ємною частиною стратегій сталого розвитку, спрямованих на мінімізацію ризиків та використання нових можливостей [19]. Міжнародні експертні організації послідовно наголошують на зростаючій глобальній тенденції звітності у сфері сталого розвитку та її позитивній кореляції з підвищеною фінансовою ефективністю та конкурентоздатністю для підприємств у різних секторах та регіонах, підкреслюючи її роль у зміцненні довіри та залученні інвестицій.

Висновки. Проведене дослідження засвідчує, що соціально-економічні системи, які забезпечують високий рівень прозорості через якісну нефінансову звітність, отримують не лише репутаційні переваги на міжнародному рівні, але й конкретні економічні вигоди. Це безпосередньо впливає на лояльність споживачів, які все частіше орієнтуються на екологічні та соціальні аспекти при виборі продуктів та послуг, а також на інвестиційну привабливість підприємств через задоволення зростаючих вимог ESG-інвесторів. Важливо зазначити, що практика нефінансової звітності спонукає компанії до оптимізації виробничих процесів та підвищення ресурсоефективності. Регулярний моніторинг та розкриття ESG-показників допомагають ідентифікувати сфери для вдосконалення, що призводить до зниження витрат та підвищення продуктивності. Водночас, виявлена у дослідженні тенденція до спрощення регуляторних вимог у пакеті “Omnibus” свідчить про прагнення ЄС знайти баланс між амбітними цілями сталого розвитку та конкурентоспроможністю європейського бізнесу в глобальному контексті.

Для України, яка прагне до інтеграції з Європейським Союзом, переживає період воєнних дій та подолання їхніх наслідків, а також потребує стійкого економічного зростання, питання сталого розвитку є особливо актуальними. У рамках Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку, яка визначає основні завдання щодо забезпечення формування підприємствами України інформації про сталий розвиток на єдиних методологічних засадах країн ЄС, впровадження принципів сталого розвитку може сприяти підвищенню конкурентоздатності підприємств, залученню інвестицій та зміцненню їхньої репутації.

Перехід до обов'язкового аудиту нефінансової звітності в Україні, зумовлений директивами ЄС, створює унікальну можливість для вивчення його впливу в контексті ринку, що розвивається та зазнає значних економічних і політичних змін. Проте слід враховувати особливості національної економіки в контексті впровадження міжнародних стандартів нефінансової звітності.

Перспективними напрямками подальших досліджень є: розробка методології адаптації вимог ESRS до специфіки українського бізнес-середовища з урахуванням структурних особливостей економіки та наслідків воєнного стану; оцінка потенційного впливу нових регуляторних вимог на конкурентоспроможність українських підприємств на європейських ринках, особливо в контексті впровадження СВМ; розробка практичних рекомендацій для гармонізації українських та європейських підходів до верифікації нефінансової звітності, що дозволить забезпечити надійність розкритої інформації.

Таким чином, розглядаючи нефінансову звітність не лише як регуляторну вимогу, а як стратегічний інструмент підвищення конкурентоспроможності соціально-економічних систем у глобальному контексті, підкреслюємо, що лідерство Європи у сфері сталого розвитку та прозорості може стати важливою конкурентною перевагою в умовах глобальних трансформацій та переходу до інклюзивної та стійкої економіки. Для України імплементація передових практик нефінансової звітності є не лише регуляторною необхідністю на шляху євроінтеграції, але й стратегічним кроком до забезпечення сталого відновлення після війни та зміцнення позицій національної економіки у глобальних ланцюгах створення вартості.

Список використаних джерел:

1. The Economic Case for Climate Investment is Clear, but Not Broadly Understood. Boston Consulting Group. 2025. URL: <https://www.bcg.com/press/12march2025-economic-case-climate-investment>
2. Єфіменко Т. І., Ловінська Л. Г., Олійник Я. В. та ін. Запровадження нефінансової звітності в контексті імплементації в Україні законодавства ЄС. Київ : ДНУ «Акад. фін. управління», 2017. 293 с.
3. Єфіменко Т. І., Ловінська Л. Г., Олійник Я. В., Кучерява М. В. Звітність підприємств про сталий розвиток в умовах пандемії COVID-19: монографія. Київ : ДНУ «Акад. фін. управління», 2021. 242 с.
4. Фіскальна та монетарна безпека національної економіки в умовах глобальних викликів і загроз / за ред. Т. І. Єфіменко. Київ: ДНУ «Акад. фін. управління», 2023. 1157 с.
5. Kornieieva Y. Non-financial Reporting Challenges in Monitoring SDG's Achievement: Investment Aspects for Transition Economy. *International Journal of Economics and Business Administration*. 2020. Vol. VIII, Issue 1. P. 62–71. DOI: <https://doi.org/10.35808/ijeba/409>
6. Makarenko I. Public companies non-financial reporting and audit in Ukraine: challenges and prospects. *Accounting and Financial Control*. 2017. Vol. 1, Issue 1. P. 32–38. DOI: [https://doi.org/10.21511/afc.01\(1\).2017.04](https://doi.org/10.21511/afc.01(1).2017.04)
7. Пилипенко Л. М. Система публічної звітності корпорацій в умовах постіндустріальної економіки: дис... докт. екон. наук: 08.00.09. Київ, 2016. 466 с.
8. Дем'яненко Т. І. Механізм забезпечення сталого розвитку промислових підприємств України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Вип. 46. С. 16–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2023-46-3>
9. Москалюк Г. О. Нефінансова звітність у реалізації концепції сталого розвитку в Україні. *Облік і контроль в управлінні економічною стійкістю підприємств в умовах глобалізації*: монографія / під ред. В. Ф. Максимової. Одеса : ОНЕУ, 2014. С. 323–373.
10. Restoring trust in audit and corporate governance. / UK Department for Business, Energy & Industrial Strategy. 2022. URL: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6294ab378fa8f5039107d54d/restoring-trust-in-audit-and-corporate-governance-govt-response.pdf>
11. Gombkötő N., Hámori J., Rózsa A. et al. Sustainability reporting practices of Hungarian food subsectors from EU taxonomy perspectives. *Discover Sustainability*. 2025. Vol. 6. P. 129–143. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43621-025-00926-2>
12. Villacampa-Porta J., Coronado-Vaca M., Garrido-Merchán E. C. Impact of EU non-financial reporting regulation on Spanish companies' environmental disclosure: a cutting-edge natural language processing approach. *Environmental Sciences Europe*. 2025. Vol. 37. P. 29–61. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12302-025-01067-z>
13. The Draghi report. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en
14. Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу. Представництво ООН в Україні. 2010. URL: https://ppv.net.ua/uploads/work_attachments/Non-Financial_Reporting_UA_.pdf

15. CDP and EFRAG announce extensive interoperability between CDP questionnaire and EU sustainability reporting standards. URL: <https://www.cdp.net/en/press-releases/>
16. CDP and EFRAG publish correspondence mapping. URL: <https://www.cdp.net/en/press-releases/>
17. Commission makes EU rules more proportionate to increase competitiveness while maintaining ambitious green objectives. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_614
18. Oliinyk Y., Kucheriava M., Zinchenko A., Titarenko I. Empirical Analysis of State-owned Enterprises' Non-Financial Reporting: The Case of Ukraine. *Knowledge Based Sustainable Development*. 2021. DOI: <https://doi.org/10.31410/ERAZ.2021>
19. Ukraine and the SDGs: How the War Has Influenced Global Development. United Nations University. URL: <https://unu.edu/merit/news/ukraine-and-sdgs-how-war-has-influenced-global-development>.

References:

1. Boston Consulting Group. (2025). The Economic Case for Climate Investment is Clear, but Not Broadly Understood. Available at: <https://www.bcg.com/press/12march2025-economic-case-climate-investment>
2. Yefymenko, T. I., Lovinska, L. H., Oliinyk, Y. V., et al. (2017). Zaprovdzhennia nefinansovoi zvitnosti v konteksti implementatsii v Ukraini zakonodavstva YeS [Implementation of non-financial reporting in the context of EU legislation implementation in Ukraine]. Academy of Financial Management.
3. Yefymenko, T. I., Lovinska, L. H., Oliinyk, Y. V., & Kucheriava, M. V. (2021). Zvitnist pidpriemstv pro stalyy rozvytok v umovakh pandemii COVID-19 [Enterprise sustainability reporting in the context of the COVID-19 pandemic]. Academy of Financial Management.
4. Yefymenko, T. I. (Ed.). (2023). Fiskalna ta monetarna bezpeka natsionalnoi ekonomiky v umovakh hlobalnykh vyklykiv i zahroz [Fiscal and monetary security of the national economy in the context of global challenges and threats]. Academy of Financial Management.
5. Kornieieva, Y. (2020). Non-financial Reporting Challenges in Monitoring SDG's Achievement: Investment Aspects for Transition Economy. *International Journal of Economics and Business Administration*, no. 8(1), pp. 62–71. DOI: <https://doi.org/10.35808/ijeba/409>
6. Makarenko, I. (2017). Public companies non-financial reporting and audit in Ukraine: challenges and prospects. *Accounting and Financial Control*, no. 1(1), pp. 32–38. DOI: [https://doi.org/10.21511/afc.01\(1\).2017.04](https://doi.org/10.21511/afc.01(1).2017.04)
7. Pylypenko, L. M. (2016). Systema publichnoi zvitnosti korporatsii v umovakh postindustrialnoi ekonomiky [The system of public reporting of corporations in a post-industrial economy] (Doctoral dissertation). Kyiv.
8. Demianenko, T. I. (2023). Mekhanizm zabezpechennia staloho rozvytku promyslovykh pidpriemstv Ukrainy [Mechanism for ensuring sustainable development of industrial enterprises of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, no. 46, pp. 16–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2023-46-3>
9. Moskaliuk, H. O. (2014). Nefinansova zvitnist u realizatsii kontseptsii staloho rozvytku v Ukraini [Non-financial reporting in the implementation of the concept of sustainable development in Ukraine]. In V. F. Maksimova (Ed.), *Oblik i kontrol v upravlinni ekonomichnoi stiikestii pidpriemstv v umovakh hlobalizatsii – Accounting and control in managing the economic sustainability of enterprises in the context of globalization* (pp. 323–373). ONEU.
10. UK Department for Business, Energy & Industrial Strategy. (2022). Restoring trust in audit and corporate governance. Available at: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6294ab378fa8f5039107d54d/restoring-trust-in-audit-and-corporate-governance-govt-response.pdf>
11. Gombkötő, N., Hámori, J., Rózsa, A., et al. (2025). Sustainability reporting practices of Hungarian food subsectors from EU taxonomy perspectives. *Discover Sustainability*, no. 6, pp. 129–143. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43621-025-00926-2>
12. Villacampa-Porta, J., Coronado-Vaca, M., & Garrido-Merchán, E. C. (2025). Impact of EU non-financial reporting regulation on Spanish companies' environmental disclosure: a cutting-edge natural language processing approach. *Environmental Sciences Europe*, no. 37, pp. 29–61. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12302-025-01067-z>
13. European Commission. (2024). The Draghi report. Available at: https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en
14. United Nations in Ukraine. (2010). Nefinansova zvitnist: instrument sotsialno vidpovidalnoho biznesu [Non-financial reporting: an instrument of socially responsible business]. Available at: https://ppv.net.ua/uploads/work_attachments/Non-Financial_Reporting_UA_.pdf
15. CDP. (2024). CDP and EFRAG announce extensive interoperability between CDP questionnaire and EU sustainability reporting standards. Available at: <https://www.cdp.net/en/press-releases/>
16. CDP. (2024). CDP and EFRAG publish correspondence mapping. Available at: <https://www.cdp.net/en/press-releases/>
17. European Commission. (2025). Commission makes EU rules more proportionate to increase competitiveness while maintaining ambitious green objectives. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_614
18. Oliinyk, Y., Kucheriava, M., Zinchenko, A., & Titarenko, I. (2021). Empirical Analysis of State-owned Enterprises' Non-Financial Reporting: The Case of Ukraine. *Knowledge Based Sustainable Development*. DOI: <https://doi.org/10.31410/ERAZ.2021>
19. United Nations University. (2024). Ukraine and the SDGs: How the War Has Influenced Global Development. Available at: <https://unu.edu/merit/news/ukraine-and-sdgs-how-war-has-influenced-global-development>